

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย และพัฒนาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับการศึกษา เศรษฐกิจและอาชีพ การเมืองการปกครอง สุขภาพอนามัย และศิลปวัฒนธรรมประเพณี 2) พัฒนาแนวทาง 3) วางแผนปฏิบัติงาน 4) ปฏิบัติตามแผน กำกับ ดูแลแก้ไข และ 5) ศึกษาผลการปฏิบัติ และนำเสนอผลการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล จัดทำเป็นรายงานการวิจัย โดยมีรายละเอียดแต่ละ ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล

ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับการศึกษา เศรษฐกิจและอาชีพ การเมืองการปกครอง สุขภาพอนามัย และศิลปวัฒนธรรมประเพณี

ในขั้นศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการนี้ แบ่งการปฏิบัติการเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. นำเสนอสภาพปัญหาจากการศึกษาเอกสาร การลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาขนาดเล็กและการประชุมกลุ่มย่อยในวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2548 ซึ่งผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 3 แห่ง คือ โรงเรียนวัดลาดระโห่ง โรงเรียนวัดท่าใหม่ และโรงเรียนวัดศรีวงค์ และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน รวมทั้งผู้วิจัย พบว่า ประเด็นปัญหาหลักส่วนใหญ่ คือ สภาพความพร้อมของบุคลากร การบริหารจัดการ และงบประมาณ กล่าวคือ ข้อจำกัดในด้านบุคลากรของสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน และสมาชิกในชุมชน และงบประมาณ ที่ได้รับอย่างจำกัด และนอกจากนี้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาขนาดเล็กที่ยังไม่พร้อม และไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร สถานศึกษายังคงต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้สถานศึกษาไม่พร้อมในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน และการบริหารจัดการด้านการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ยังคงมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนเท่านั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สำหรับในด้าน

บุคคล ครอบครัว ชุมชน นั้น วันที่ 1 – 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ผู้วิจัยลงพื้นที่ในเขตรับผิดชอบของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเชิงลึก พบว่าประชาชนในชุมชนต้องการให้โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุน ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยีต่าง ๆ ความรู้ทางด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ และอื่น ๆ ซึ่งสรุปได้เป็น 5 ประเด็น คือ 1) การศึกษา 2) เศรษฐกิจและอาชีพ 3) การเมืองการปกครอง 4) สุขภาพอนามัย และ 5) ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

นอกจากนี้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การบริหารจัดการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับโรงเรียน มีการร่วมกิจกรรมกับชุมชนในบางโอกาสตามวันสำคัญต่าง ๆ แต่เป้าหมายหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การให้ความรู้ยังคงอยู่ที่นักเรียนเป็นสำคัญ

2. ศึกษาความต้องการการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 1 – 23 สิงหาคม พ.ศ. 2548 จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้บริการผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 คน และกลุ่มผู้รับบริการ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 15 คน แยกออกเป็นประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

2.1 ประเด็นการศึกษา

จากกลุ่มผู้ให้บริการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น ทำโดยการจัดนิทรรศการทางการศึกษาและผลงานของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาเป็นการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ในรูปสิ่งพิมพ์ และแผ่นพับ และมีการให้คำปรึกษาแก่บุคคล ครอบครัวบ้าง แต่น้อยที่สุด ซึ่งข้อสังเกต สถานศึกษา ยังไม่ได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการศึกษาสำหรับประชาชนที่ไม่มีโอกาสเรียนในระบบโรงเรียน และไม่ได้เปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามาใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน

จากกลุ่มผู้รับบริการ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น พบว่า มีความต้องการ ให้สถานศึกษาร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการศึกษาสำหรับประชาชนที่ไม่มีโอกาสเรียน ในระบบโรงเรียน มากที่สุด ลำดับรองลงมาได้แก่ความต้องการให้สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการทางการศึกษาและผลงานของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชนเข้า

มามีส่วนร่วม รองลงมา คือ ให้คณะครูของโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาและประสานงานกับแหล่งความรู้ต่าง ๆ รองลงมาคือ การเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ในรูปสิ่งพิมพ์แผ่นพับ รองลงมาคือเปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามาใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน ซึ่งน้อยที่สุด

จะเห็นได้ว่าผู้รับบริการมีความต้องการด้านการศึกษามากที่สุด อาจเนื่องจากปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านพบว่าประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จึงเห็นว่าการศึกษาต่อหลังจากที่พลาดโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียนมีความสำคัญมากที่สุด แต่ผู้ให้บริการให้ความสำคัญกับการจัดนิทรรศการทางการศึกษาและผลงานของนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้เป็นสิ่งสถานศึกษาสามารถทำได้โดยสะดวก และประหยัดงบประมาณและการทำงานของบุคลากร

2.2 เศรษฐกิจและอาชีพ

พบว่า สถานศึกษาได้แนะนำประชาชนในชุมชนให้รู้จักการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าและประหยัด เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาสถานศึกษาโดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นที่ปรึกษาชุมชนจัดตั้งกลุ่มอาชีพ สหกรณ์ กองทุนต่าง ๆ และสถานศึกษายังเป็นศูนย์ข่าวเกี่ยวกับราคาสินค้าที่เป็นผลผลิตของประชาชนตลอดจนเสนอข่าวเกี่ยวกับตลาดแรงงานหรืออาชีพ ตามลำดับ โดยสถานศึกษายังไม่ได้ประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ตามความสนใจของบุคคล ครอบครัว และชุมชน หรือแนะนำอาชีพใหม่ ๆ

จากกลุ่มผู้รับบริการ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการ เกี่ยวกับเศรษฐกิจและอาชีพ ของสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น พบว่า มีความต้องการให้สถานศึกษาประสานงาน และร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ตามความสนใจของบุคคล ครอบครัว ชุมชน มากที่สุด ลำดับรองลงมา ได้แก่ ความต้องการให้สถานศึกษาแนะนำเกี่ยวกับอาชีพใหม่ ๆ เพื่อเสริมรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน

จะเห็นได้ว่า ผู้รับบริการมีความต้องการให้ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งแนะนำเกี่ยวกับอาชีพใหม่ ๆ เพื่อให้มีรายได้เสริม อาจเนื่องจากค่าครองชีพในปัจจุบันสูง ประชาชนจึงมีความต้องการรายได้เพิ่ม สำหรับสถานศึกษานั้นมีความคิดเห็นว่าการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและประหยัด อาจเป็นด้วยนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จึงให้การส่งเสริมในส่วนนี้มากที่สุด

2.3 การเมืองการปกครอง

พบว่า สถานศึกษาจัดบรรยากาศเกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นสำหรับประชาชน และสถานศึกษาเป็นศูนย์สาริตการเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่างๆ ตามระบอบประชาธิปไตย และร่วมกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการฝึกอบรมให้รู้จักป้องกันตัวเองจากภัยต่าง ๆ นอกจากนี้ยังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตามลำดับ แต่สถานศึกษาไม่ได้จัดบรรยายภาคทฤษฎีที่จำเป็นสำหรับประชาชน ประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการฝึกอบรมผู้นำเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และไม่ได้เป็น สื่อกกลางในการเผยแพร่ให้ข่าวสารของรัฐบาลแก่ประชาชนในพื้นที่

จากกลุ่มผู้รับบริการ พบว่า มีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน ในการจัดบรรยายภาคเกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นสำหรับประชาชน มากที่สุด รองลงมาต้องการให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่าง ๆ ตามระบอบประชาธิปไตย อาจเนื่องจากโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน อยู่ติดกับวัดซึ่งเป็นศูนย์กลางของประชาชนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นสถานที่เลือกตั้ง ผู้แทนในระดับต่างๆ อีกด้วย

2.4 สุขภาพอนามัย

พบว่า สถานศึกษาได้แนะนำเผยแพร่ความรู้เรื่องโภชนาการแก่ชุมชน เช่น สาธิต การปรุงอาหาร การถนอมอาหารที่มีคุณค่าตามสภาพท้องถิ่น เป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาได้แก่ การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงและบริหารทารกแก่ประชาชน และร่วมกับชุมชนจัดตั้ง สหกรณ์ยาหรือตู้ยาประจำหมู่บ้าน รองลงมา คือการร่วมกับชุมชนในการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ออกกำลังกายเพื่อการมีสุขภาพพลานามัยที่ดีของประชาชน และจัดสอนกีฬาขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในชุมชน ถัดมาเป็นการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชน ในชุมชน และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดให้บริการด้านสุขภาพอนามัย การจัดหา น้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดถูกสุขลักษณะแก่ชุมชน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ทั่วไปตามลำดับ ทั้งนี้สถานศึกษายังไม่ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการสุขภาพ ตลอดจนส่งเสริมการปฏิบัติ เช่น การกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย ของชุมชน และการประสานงานจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การปฐมพยาบาล

จากกลุ่มผู้รับบริการ พบว่ามีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ต้องการให้โรงเรียน จัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชน มากที่สุด รองลงมาได้แก่ความต้องการ ให้โรงเรียนร่วมกับชุมชนในการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ออกกำลังกายเพื่อการมี สุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน และจัดสอนกีฬาขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในชุมชน และต้องการให้ โรงเรียนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการด้านสุขภาพ และอนามัย การจัดหา น้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดถูกสุขลักษณะแก่ชุมชน ตามลำดับ อาจเนื่องจากโรงเรียนติดกับวัดซึ่งเป็น ศูนย์กลางและผู้ปกครองมารอบรู้บุตรหลานเป็นประจำ การจัดนิทรรศการ สถานที่ ออกกำลังกาย น้ำดื่ม น้ำใช้ จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรให้บริการมากที่สุด

2.5 ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

พบว่า สถานศึกษาได้ร่วมกับวัดหรือศาสนาอื่น ๆ จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างและพัฒนาจิตใจของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด จัดการแข่งขันกีฬาประชาชน กีฬาพื้นบ้านในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน เป็นอันดับสอง รองลงมาเป็นการร่วมกับองค์กรท้องถิ่น ชุมชนจัดให้มีกิจกรรมหรือการเฉลิมฉลองตามประเพณีและเทศกาลต่าง ๆ เช่น การแห่เทียนเข้าพรรษา วันสงกรานต์ วันลอยกระทง กิจกรรมผู้สูงอายุ รองลงมาจัดให้มีการสอนดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีไทยแก่ชุมชนพอ ๆ กับการจัดการละเล่นพื้นบ้าน ดนตรี และเพลงพื้นบ้านร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่ง แสดงความคิดเห็นเท่ากัน อันดับสุดท้ายเป็นการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น แต่โรงเรียนยังไม่ได้จัดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งพิพิธภัณฑ์หมู่บ้านร่วมกับชุมชน จัดรวบรวมประวัติความเป็นมาของประเพณีท้องถิ่น บุคคลสำคัญ ปุชนิยสถาน นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ตลอดจนเป็นศูนย์แนะนำความรู้ด้านประเพณีวัฒนธรรม

จากกลุ่มผู้รับบริการ พบว่า มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันกับกลุ่มผู้ให้บริการในทุก ๆ รายการยกเว้นการจัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งพิพิธภัณฑ์หมู่บ้าน กลุ่มผู้รับบริการมีความเห็นว่า โรงเรียนควรจัดให้เป็นแหล่งพิพิธภัณฑ์หมู่บ้าน อาจเนื่องจากโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้ควรจัดบรรยากาศให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในทุก ๆ ด้าน

3. การสนทนากลุ่ม และการวิพากษ์ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548 คณะผู้วิจัยร่วมจัดประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์จากแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ซึ่งมีผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 24 คน นำข้อมูลจากตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ร่วมสนทนาในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง โดยผู้ร่วมดำเนินการตั้งประเด็นการสนทนาทำให้เกิดแนวความคิดมีส่วนร่วม ร่วมระดมพลังสมอง แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นสนทนาอย่างกว้างขวาง ชิงลึก และเป็นธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่สนทนา สัมภาษณ์ ระดมพลังสมอง และมีผู้จัดบันทึก

จากการสนทนากลุ่ม ทำให้ได้ข้อสรุปสภาพปัญหาและความต้องการ ของทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ กล่าวคือ สถานศึกษาขนาดเล็กยังคงมีข้อจำกัดในด้านบุคลากร และงบประมาณ สถานศึกษามีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาสภาพแวดล้อม และคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีที่สุด เต็มตามศักยภาพ จึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ก่อนข้างน้อย สำหรับประชาชนในชุมชนก็มองเห็นว่าสถานศึกษาเป็นแหล่งวิชาการสำหรับบุตรหลาน แต่สำหรับชุมชนเป็นเรื่องรองลงมาความต้องการรับการสนับสนุน จึงเป็นไปในแบบที่คิดว่าสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ เช่น การจัดนิทรรศการ

ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ การประสานเครือข่ายมาให้ความรู้ จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการในทุก ๆ ประเด็น

ขั้นที่ 2 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

ในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก นี้ แบ่งการปฏิบัติการเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2548 ผู้วิจัยร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ร่วมประชุมเสวนา ระดมพลังสมอง พิจารณาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก พร้อมทั้งวิพากษ์แนวทางเพื่อหาข้อสรุป โดยรวบรวมข้อมูลจากการเสวนาผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยใช้เทคนิคการระดมพลังสมอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ และกำหนดแผน การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็กในขั้นต่อไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การระดมพลังสมอง และการพิจารณาการพัฒนาแนวทาง

ในขั้นตอนการระดมพลังสมองนี้จะเป็นการศึกษาข้อมูลร่วมกัน โดยผู้วิจัยสรุปข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ จากการสัมภาษณ์ จากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวมชน ซึ่งแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) การศึกษา 2) เศรษฐกิจและอาชีพ 3) การเมืองการปกครอง 4) สุขภาพอนามัยและ 5) ศิลปวัฒนธรรมประเพณี และพิจารณาการพัฒนาแนวทางนั้น ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้รูปแบบและกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายและแนวปฏิบัติ ซึ่งข้อมูลที่ประกอบด้วย 1) ข้อมูลแนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์สภาพความเป็นจริงของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยศึกษาในภาพรวมของสังคมในปัจจุบัน และแนวโน้มสภาพเศรษฐกิจและสังคมทั้งในภาพรวม และในชุมชนที่แสดงถึงสภาพการณ์ที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและข้อจำกัดในการวางแผนการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 2) ความต้องการของชุมชน วิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และแนวทางการดำเนินงานที่สถานศึกษาขนาดเล็กสามารถตอบสนองความต้องการได้ 3) แนวโน้มการพัฒนาการเมือง วิเคราะห์ทิศทางของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน การกระจายอำนาจทางการศึกษา การเมืองการปกครอง การปฏิรูปการเมืองการปกครอง รัฐธรรมนูญในปัจจุบัน ซึ่งเป็น

ผลกระทบต่อ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 4) ศักยภาพของสถานศึกษา วิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานของโรงเรียน
 ความพร้อมของบุคลากร งบประมาณการมีส่วนร่วมของชุมชน การประสานเครือข่าย จุดเด่น
 จุดด้อยในการจัดการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ที่จะนำไปสู่
 การวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและมีคุณภาพ

วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2548 จัดประชุมวิพากษ์การพัฒนาแนวทางการส่งเสริม และ
 พัฒนางานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยร่วมกับคณะ
 ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ดำเนินการร่วมกัน เพื่อตรวจสอบ
 ความเหมาะสมของแนวปฏิบัติ ความเหมาะสมของกิจกรรม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนการวิจัยขั้นที่ 2 และได้บรรยายสรุปหลังจาก
 การประชุมวิพากษ์ให้คณะผู้ร่วมประชุมวิพากษ์ได้เกิดความเข้าใจ และทราบผลของการวิจัยใน
 ขั้นการวิจัยและพัฒนาขั้นที่ 2 ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในขั้นนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยเริ่มจาก
 การร่วมกันกำหนดประเด็น ในการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของ
 สถานศึกษาขนาดเล็กทั้ง 3 แห่ง เพื่อการตัดสินใจวางแผนการทำงานร่วมกันในขั้นต่อไป ทั้ง
 5 ประเด็น ตามความต้องการ ได้แก่ การศึกษา เศรษฐกิจและอาชีพ การเมืองการปกครอง สุขภาพ
 อนามัย และศิลปวัฒนธรรมประเพณี

หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูล และพิจารณาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ
 แก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่จัดทำร่วมกันมาประชุมวิพากษ์ในเนื้อหา
 แนวปฏิบัติและระยะเวลาการดำเนินงานเพื่อความเหมาะสม ความถูกต้อง ซึ่งผู้เข้าร่วม
 ประชุมวิพากษ์ในขั้นตอนนี้ทุกคนได้รับทราบและเห็นชอบแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุน
 งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นที่ 3 วางแผนปฏิบัติงาน

สำหรับขั้นการวางแผนการพัฒนาแนวทาง เพื่อใช้แก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการ
 ในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ตามขั้นที่ 1 นั้น มีวิธีการ
 ดำเนินการ ดังนี้

วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2548 ผู้วิจัยร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และ
 ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ร่วมประชุมเสวนา ระดมพลังสมอง ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการแนวทาง
 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน พร้อมทั้งวิพากษ์แนวทาง

เพื่อหาข้อสรุป โดยการรวบรวมข้อมูลจากการเสวนาผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยใช้เทคนิคการระดมพลังสมอง (Brainstorming) แสวงหาความคิดของผู้มีส่วนร่วม ระดมพลังสมองให้ได้มากที่สุด และนำข้อมูลที่ได้รับมาเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ และกำหนดแผนการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้ง 3 แห่งร่วมกัน

วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2548 จัดประชุมวิพากษ์แผนการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็กทั้ง 3 แห่ง โดยมีผู้วิจัย ร่วมกับคณะผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการร่วมกัน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติ ความถูกต้องของกิจกรรม เนื้อหา ระยะเวลาปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดโดยรายละเอียดของแผนที่ได้จัดทำขึ้นนั้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย องค์ประกอบและแนวปฏิบัติ (รายละเอียดของแผนปรากฏอยู่ในภาคผนวก ก. : 122 – 126)

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในขั้นนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเริ่มจากการร่วมกันกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กทั้ง 3 แห่ง เพื่อการตัดสินใจวางแผนการดำเนินงานร่วมกันใน 5 ด้านตามความต้องการ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสุขภาพอนามัย ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี

จากนั้นนำแผนการดำเนินงานแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการที่จัดทำร่วมกันมาประชุมวิพากษ์ในเนื้อหา แนวปฏิบัติและระยะเวลาการดำเนินการเพื่อความเหมาะสม ความถูกต้อง

ผลที่ได้รับ ได้แผนปฏิบัติการดำเนินงานพัฒนาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็กทั้ง 3 แห่ง ตามสภาพปัญหาและความต้องการเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสุขภาพอนามัย และด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติตามแผน

สำหรับขั้นนำไปปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ดูแล นี้เป็นขั้นตอนการทดลองใช้แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ซึ่งได้กำหนดสถานศึกษาต้นแบบได้แก่ โรงเรียนวัดลาดกระโหง ซึ่งในขั้นตอนนี้ได้แบ่งการปฏิบัติการเป็น 5 ครั้ง ดังนี้

วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2548 จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

วันที่ 15 – 22 กันยายน พ.ศ. 2548 ทดลองปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติ และมีการกำกับ ติดตาม ดูแล เพื่อทราบสภาพการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และร่วมประชุมสัมมนาแนวทางแก้ไข ปรับแผนการดำเนินงานร่วมกัน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 2 นี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และ Gantt chart โดยเริ่มจากการร่วมกันกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ วิธีการดำเนินการตามแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดระโงง ที่เป็นโรงเรียนต้นแบบ ดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของโรงเรียน 2) ศึกษาและวิเคราะห์การจัดกิจกรรมตามแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของโรงเรียน 3) วิเคราะห์ข้อมูลหลังจากการดำเนินงาน จากการกำกับ ติดตาม ดูแล 4) การประมวลข้อมูล 5) สรุปและหาแนวทางการแก้ไข และปรับปรุงแผนเป็นรายกรณี 6) นำแผนที่ได้รับการแก้ไขไปปฏิบัติ 7) กำกับ ติดตาม ดูแล และ 8) ประชุมและเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารครู บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้ง 3 แห่ง ซึ่งเป็นตัวอย่างแบบเจาะจง พบว่า ได้ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในส่วนของแผนปฏิบัติการ ที่สามารถดำเนินการได้เป็นรูปธรรม เนื่องจากแนวปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วม การประสานความร่วมมือสามารถดำเนินการได้ควบคู่กันไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน

วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เริ่มปฏิบัติจริงตามแผนการดำเนินงานแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

วันที่ 1 – 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ติดตาม กำกับ ดูแล เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงาน สภาพปัญหา และอุปสรรค โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก สอบถามความพึงพอใจของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ในการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก ใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การศึกษา 2) เศรษฐกิจและอาชีพ 3) การเมืองการปกครอง 4) สุขภาพอนามัย และ 5) ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์สรุปผลดี ผลเสีย สภาพที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สภาพปัญหาและอุปสรรค และร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ซึ่งการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและ Gantt chart โดยเริ่ม

จากการกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์วิธีการดำเนินการตามแนวทางส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของโรงเรียนวัดลาดกระโงง ซึ่งเป็นสถานศึกษาด้านแบบ

ขั้นที่ 5 ศึกษาผลการปฏิบัติ

เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการที่สถานศึกษาขนาดเล็ก นำแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ไปปฏิบัติในด้านความพึงพอใจต่อการใช้นโยบายดังกล่าวข้างต้นของผู้บริหารสถานศึกษา และประชาชนในชุมชนของสถานศึกษา

อรรธา คหินทพงศ์ (สัมภาษณ์. 2549) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดลาดกระโงง ได้ให้ความคิดเห็นว่าแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น สถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้ในทุกประเด็น ทั้งการศึกษา เศรษฐกิจอาชีพ การเมืองการปกครอง สุขภาพอนามัยและศิลปวัฒนธรรมประเพณี แต่ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของสถานศึกษาว่าจะปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม สำหรับแผนการดำเนินงานได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถประสานเครือข่าย นำภูมิปัญญาท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการให้กับประชาชนในชุมชนได้ สำหรับในส่วนหนึ่งของโรงเรียนนั้นโดยภาพรวมได้จัดนิทรรศการ จัดทำแผ่นพับ ประสานนักเรียน ให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนในทุกประเด็น โดยมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลทุกระยะ ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการกระตุ้นให้เคลื่อนไหวอยู่เสมอ เกิดการพัฒนาบุคลากรขึ้น ทุกคนต้องศึกษาข้อมูลในทุกประเด็นดังกล่าวข้างต้น ให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นผู้นำทางการศึกษาในทุกด้าน ซึ่งในอนาคต ได้วางแผนจะจัดตั้งศูนย์ประสานข้อมูลทางวิชาการของสถานศึกษาขึ้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา

อภิญา อ่อนจริง (สัมภาษณ์. 2549) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ได้ให้ความคิดเห็นด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการสู่ชุมชนนั้น โดยปกติแล้วสถานศึกษาได้ดำเนินการอยู่บ้าง เช่น การเจียรไนพลอย ในด้านสังคมจะเป็นเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของคนในชุมชน แต่ทั้งนี้สถานศึกษาเป็นเพียงผู้แนะนำ แนวทางเท่านั้น ไม่ได้บริหารจัดการเองจะเป็นหน่วยงานอื่น ๆ มาประสานด้วยมากกว่า แต่ในปัจจุบันเน้นการกระจายอำนาจการศึกษา จึงเห็นว่าแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ร่วมกันจัดทำขึ้นมานั้นเป็นรูปแบบการดำเนินการที่ดี สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี และได้รับการยอมรับจากครูในสถานศึกษาในฐานะผู้ปฏิบัติ และชุมชน ในฐานะผู้รับบริการ ได้มอบหมายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งนักเรียน ร่วมกันจัดนิทรรศการใน

โรงเรียน ตามโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้กับชุมชน ทั้งการศึกษา เศรษฐกิจและอาชีพ การเมือง การปกครอง สุขภาพอนามัยและศิลปวัฒนธรรมประเพณี พร้อมทั้งเชิญชวนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย เรื่อง ไข้หวัดนก เนื่องจากในชุมชนมีการเลี้ยงและจัดแข่งขันนกเขาชาวเลิงเป็นประจำ ด้านการศึกษา ได้ประสานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ให้แนะแนวการศึกษาต่อสำหรับผู้ทีพลาดโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ซึ่งหากปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว จะทำให้เกิดความเคลื่อนไหวทางวิชาการในชุมชนตลอดเวลา ประชาชนได้รับความรู้ วิชาการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

เรณู ศรีนิล (สัมภาษณ์. 2549) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดศรีภวังค์ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กกว่า ปัจจุบันโรงเรียนวัดศรีภวังค์อยู่ระหว่างการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อรองรับการประกันคุณภาพ การประเมินโรงเรียนมาตรฐาน และผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีการปรับปรุงทัศนียภาพ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ตนเองถนัด เพื่อประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน และสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนางานวิชาการจากนักเรียนในโรงเรียนสู่ชุมชนได้ ทั้งนี้ได้มอบหมายการให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ตามประเด็นต่าง ๆ ให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษาคนละประเด็น ทั้งเป็นผู้ให้ความรู้ และประสานเครือข่ายเพื่อให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการขึ้น เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้รับความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ภายใต้พื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมพล ทองอร่าม (สัมภาษณ์. 2549) กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดลาดระโงงได้ให้ความคิดเห็นว่า แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น หากสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ประโยชน์จะเกิดขึ้นกับประชาชนในชุมชน เพราะปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิชาการต่าง ๆ มีมาก สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประชาชนต้องทำงานทุกวัน ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้ แต่สถานศึกษาขนาดเล็กตั้งอยู่ภายในชุมชน จึงมีความพึงพอใจมากที่สถานศึกษาสามารถให้ความรู้แก่คนในชุมชนได้ทั้งการศึกษา เศรษฐกิจ อาชีพ การเมืองการปกครอง สุขภาพอนามัยและศิลปวัฒนธรรมประเพณี

สามารถ จิตรีโกชน์ (สัมภาษณ์. 2549) ประชาชนในชุมชนอายุ 20 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงความพึงพอใจมากที่สถานศึกษาขนาดเล็กสามารถให้ความรู้ ข่าวสารที่ทันสมัยเกี่ยวกับการศึกษา เศรษฐกิจและอาชีพในปัจจุบัน ทำให้รู้เท่าทันสังคมภายนอก แต่ด้าน

สุภาพอนามัย นั้นเห็นว่าสาธารณสุขเขาก็ดำเนินการอยู่แล้วในระดับหนึ่ง มีการจัดตั้ง แอโรบิก หากโรงเรียนจะจัดควรเป็นความรู้เป็นเอกสารวิชาการ ข่าวสารใหม่เกี่ยวกับสถานการณ์โรคภัยไข้เจ็บ ในปัจจุบัน

รัตนารักษ์ ชัยมาตร (สัมภาษณ์. 2549) ประชาชนในชุมชน กล่าวว่าโดยปกติโรงเรียน เป็นศูนย์รวมของชุมชนอยู่แล้ว เนื่องจากอยู่ในบริเวณเดียวกับวัด หากจัดกิจกรรมเสริมความรู้ ให้กับประชาชนในชุมชนจะดีมาก พอใจมาก ที่ต้องการมากที่สุดคือความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม รายได้ เพราะปัจจุบันทำนา เมื่อมีเวลาว่างจะเข็บแห หากมีกิจกรรมอาชีพใหม่ ๆ เสริมเข้ามาจะทำให้มี รายได้เพิ่มขึ้น

จิรศักดิ์ ทันบุตร (สัมภาษณ์. 2549) ประชาชนในชุมชน มีความพึงพอใจที่สถานศึกษา ขนาดเล็กนอกจากจะสอนนักเรียนที่เป็นลูกหลานแล้ว ยังจัดกิจกรรมเพื่อชุมชนอีก แต่จะให้ดียิ่งขึ้น ควรให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมกันคิดว่าจะทำอะไร แต่ที่มาถามปัญหา ถามความต้องการ ก็ดีแล้ว หากครูในโรงเรียนไม่พอให้หาคนมีความรู้ที่อื่น ๆ มาร่วมด้วยเชิญเขามาก็ได้

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ พบว่าส่วนมากมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้ที่สถานศึกษาขนาดเล็กสามารถ จัดกิจกรรมให้กับประชาชนในชุมชนได้ ดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของ สถานศึกษาที่สามารถดำเนินการได้ ทั้งในรูปแบบที่ดำเนินการเอง หรือประสานเครือข่ายหน่วยงาน อื่น ๆ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน

การนำเสนอผลการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และจัดทำเป็นรายงานการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยและพัฒนาแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ดังนี้

สภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น สถานศึกษาประสบปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ และสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ ที่จะต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน นอกจากนี้ผลจากการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 นั้น กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อ รองรับการประเมินทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาจึงเร่งดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการ เรียนการสอน มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นหลัก จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการ

ส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน มากนัก และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน พบว่าประชาชนคงให้ความสำคัญกับสถานศึกษาขนาดเล็ก เป็นสถานศึกษาพื้นฐานของชุมชน เป็นที่ให้ความรู้ทางวิชาการแก่บุตรหลานเป็นหลัก ไม่ได้ คาดหวังการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชนแต่อย่างใด จะมีก็แต่ความต้องการให้เป็นศูนย์รวมทางวิชาการแขนงต่าง ๆ เพื่อการศึกษา แต่พระราชบัญญัติการศึกษากำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาในชุมชน

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น การวางแผนพัฒนาแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น ต้องคำนึงถึงศักยภาพของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชนควบคู่กันไป ดังมีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก

วางแผนการพัฒนาระบบการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา/วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
  - 1.1 แนวโน้มการพัฒนาสังคม
  - 1.2 แนวทางการส่งเสริมสนับสนุน
  - 1.3 ความต้องการของชุมชน
  - 1.4 ศักยภาพของโรงเรียน
2. กำหนดองค์ประกอบของแนวทางที่พัฒนา
  - 2.1 กำหนดเป้าหมาย
  - 2.2 กำหนดประเด็นที่จะส่งเสริมสนับสนุน
  - 2.3 กำหนดแนวปฏิบัติภายใต้ศักยภาพที่มีอยู่
3. ปฏิบัติการพัฒนา
  - 3.1 ลงมือปฏิบัติงาน
  - 3.2 ควบคุมติดตามงาน
  - 3.3 ประเมินผลการดำเนินงาน
  - 3.4 แก้ไขปรับปรุง
  - 3.5 สรุปผลงาน

3.6 ให้บริการและเผยแพร่

หลังจากนั้นได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยแยกตามประเด็น ดังนี้

1. การศึกษา

1.1 ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการศึกษาสำหรับประชาชนที่ไม่มีโอกาส เรียนในระบบโรงเรียน

1.2 เผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ในรูปสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ

1.3 จัดนิทรรศการทางการศึกษาและผลงานของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

1.4 เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน

1.5 ให้คณะครู ของโรงเรียนเป็นที่ปรึกษา และประสานงานกับแหล่งความรู้ ต่าง ๆ ให้แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. เศรษฐกิจและอาชีพ

2.1 ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ตามความสนใจของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.2 แนะนำให้รู้จักการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า และประหยัด

2.3 เป็นที่ปรึกษาชุมชนจัดตั้งกลุ่มอาชีพ สหกรณ์ กองทุนต่าง ๆ

2.4 แนะนำและสาธิตเกี่ยวกับอาชีพใหม่ ๆ เพื่อเสริมรายได้แก่ประชาชนในชุมชน

2.5 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิต ของประชาชน ในชุมชน

2.6 เป็นศูนย์ข่าวเกี่ยวกับราคาสินค้าที่เป็นผลผลิต ของประชาชนตลอดจนเสนอข่าว เกี่ยวกับตลาดแรงงานหรืออาชีพ

2.7 เชิญวิทยากรหรือผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพมาให้ความรู้

3. การเมืองการปกครอง

3.1 จัดบรรยายภาคเกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นสำหรับประชาชน

3.2 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย

3.3 ประสานงานกับหน่วยงานและวิทยากรที่เกี่ยวข้องฝึกอบรมผู้นำเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

3.4 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการฝึกอบรมประชาชน ให้รู้จักป้องกันตนเอง จากภัยต่างๆ

3.5 เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ให้ข่าวสารของรัฐบาลแก่ประชาชนในพื้นที่

3.6 คณะครูในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาขององค์กรท้องถิ่นในชุมชน และเข้าร่วม การประชุมของชุมชนเพื่อช่วยกระตุ้นให้ประชาชนสามารถวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3.7 โรงเรียนเป็นศูนย์สาธิตการเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่าง ๆ ตามระบอบ ประชาธิปไตย

4. สุขภาพอนามัย

4.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสุขภาพภาค ตลอดจนส่งเสริมการปฏิบัติ เช่น การกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสียของชุมชน

4.2 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการด้านสุขภาพ และอนามัย การจัดหาน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดถูกสุขลักษณะแก่ชุมชน

4.3 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั่วไป เช่น การป้องกันโรค การใช้ยาที่ถูกวิธี การใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ

4.4 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

4.5 แนะนำเผยแพร่ความรู้เรื่องโภชนาการแก่ชุมชน เช่น สาธิตการปรุงอาหาร การถนอมอาหาร ที่มีคุณค่าตามสภาพท้องถิ่น

4.6 แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงและบริบาลทารกแก่ประชาชน และร่วมกับ ชุมชนจัดตั้งสหกรณ์ยา หรือศูนย์ประจำหมู่บ้าน

4.7 ร่วมกับชุมชนในการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ออกกำลังกาย เพื่อการมีสุขภาพพลานามัยที่ดีของประชาชน และจัดสอนกีฬาขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในชุมชน

4.8 จัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชน

5. ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

5.1 จัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งพิพิธภัณฑน์หมู่บ้าน เช่น ร่วมกับชุมชนจัดรวบรวมประวัติ ความเป็นมาของประเพณีท้องถิ่น บุคคลสำคัญ ปูนูนียสถาน นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ตลอดจน เป็นศูนย์แนะนำให้ความรู้ด้านประเพณีวัฒนธรรม

5.2 จัดการละเล่นพื้นบ้าน ดนตรี และเพลงพื้นบ้าน ร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ

5.3 จัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5.4 ร่วมกับวัดหรือศาสนาอื่น ๆ จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างและพัฒนาจิตใจของ ประชาชนในท้องถิ่น

5.5 ร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่น งานศพ งานทำบุญต่าง ๆ

5.6 จัดการแข่งขันกีฬาประชาชน กีฬาพื้นบ้าน ในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน

5.7 ร่วมกับองค์กร ท้องถิ่น ชุมชน จัดให้มีกิจกรรมหรือการเฉลิมฉลองตามประเพณี และเทศกาลต่าง ๆ เช่น แห่เทียนเข้าพรรษา วันสงกรานต์ วันลอยกระทง กิจกรรมผู้สูงอายุ

5.8 จัดประกาศเกียรติคุณยกย่องบุคคลที่มีคุณธรรมในท้องถิ่น

5.9 จัดให้มีการสอนดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีไทย แก่ชุมชน

จากแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา นำไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติ โดยสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน และศักยภาพ ของสถานศึกษา แนวโน้มสังคมปัจจุบัน ที่สถานศึกษาขนาดเล็กสามารถดำเนินการได้ โดยสรุปเป็นแนวทางดังนี้การประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ภายหลังจากการทดลองปฏิบัติตาม แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สถานศึกษาสามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดโครงการตามศักยภาพของสถานศึกษา ดังรายละเอียดดังนี้

โรงเรียนวัดลาดระโงง ซึ่งเป็นสถานศึกษาดั้งเดิม ได้จัดทำโครงการส่งเสริมความรู้สู่ชุมชน โดยการเผยแพร่ความรู้ตามประเด็นต่าง ๆ ทั้ง การศึกษา เศรษฐกิจและอาชีพ การเมือง การปกครอง สุขภาพอนามัย และศิลปวัฒนธรรมประเพณี ดังนี้

1. จัดทำบอร์ดนิทรรศการ และแผ่นพับ

2. ประสานงานหน่วยงานในชุมชนให้ความรู้ ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด แนะนำเรื่องการศึกษาต่อ ทั้งสายสามัญ และอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง สถานีอนามัย ให้ความรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ร่วมกับผู้นำชุมชน จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี ในวันลอยกระทง

3. สถานศึกษาได้ดำเนินการปรับสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ปรับปรุงสนามเด็กเล่น สนามกีฬาของโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการได้ โดยประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามศักยภาพของชุมชน และในส่วนที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก สถานศึกษาได้บรรจุลงในแผนพัฒนา เพื่อขอสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ผู้วิจัยลงพื้นที่ โดยการประสานผู้บริหาร คณะนิเทศภายในของสถานศึกษา สัมภาษณ์เก็บข้อมูลความพึงพอใจของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ สรุปได้ดังนี้

อรรธา คหีนทพงศ์ (สัมภาษณ์. 2549) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดลาดตระโงให้ความคิดเห็นว่าพึงพอใจมาก สำหรับแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาสามารถจัดทำโครงการตามแนวทาง และนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ได้ตามศักยภาพ ในเบื้องต้นสถานศึกษาได้จัดทำโครงการ ในระดับที่ประเมินแล้วสามารถปฏิบัติได้ โดยไม่สิ้นเปลืองบุคลากรและงบประมาณ และได้รับการตอบรับจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ในปีการศึกษา 2550 สถานศึกษาได้กำหนดแผนจัดการความรู้สู่ประตูบ้าน โดยการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยคณะครูผู้มีความรู้ในด้านต่าง ๆ ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมด้วย ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น นายอนุสรณ์ โกษะ ผู้อำนวยการ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางปะอิน , พัฒนาการอำเภอ และเจ้าหน้าที่ปกครอง เป็นต้น

อภิญา อ่อนจริง (สัมภาษณ์. 2549) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดท่าใหม่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการสู่ชุมชนตามแนวทางที่ร่วมกันดำเนินการ ว่าโดยปกติแล้วโรงเรียนได้ดำเนินการอยู่บ้าง เช่น การเจียรไนพลอยในด้านสังคม จะเป็นเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของคนในชุมชน แต่ทั้งนี้โรงเรียนเป็นเพียงผู้แนะนำ แนวทางเท่านั้น ไม่ได้บริหารจัดการเอง จึงเห็นว่าแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ร่วมกันจัดทำขึ้นมานั้น เป็นรูปแบบการดำเนินการที่ดี โรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี และได้รับการตอบรับจากครูในโรงเรียนในฐานะผู้ปฏิบัติ และชุมชน ในฐานะผู้รับบริการ ได้มอบหมายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งนักเรียนร่วมกัน จัดนิทรรศการในโรงเรียน ตามโอกาสต่าง ๆ เช่นที่ผ่านมา ได้แก่ วันลอยกระทง ของประชาชนชาวไทยพุทธ และเรื่อง การถือศีลออกของชาวไทยมุสลิม เพื่อให้ความรู้กับชุมชนพร้อมทั้งจัดทำโครงการศิลปวัฒนธรรมประเพณีร่วมกัน โดยเชิญชวนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังได้ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย เรื่อง ไข้หวัดนก เนื่องจากในชุมชนมีการเลี้ยงและจัดแข่งขันนกเขาขาวเสียงเป็นประจำ ด้านการศึกษา ได้ประสานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ให้แนะนำการศึกษาต่อสำหรับผู้ที่พักอาศัยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ซึ่งการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวทางวิชาการในชุมชนตลอดเวลา ประชาชนได้รับความรู้ วิชาการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

สำหรับในปีการศึกษา 2550 สถานศึกษาได้กำหนดแผนจัดโครงการสังคม แห่งการ เรียนรู้ขึ้น ร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา ให้บริการแนะนำ การศึกษาต่อสำหรับผู้ที่พักอาศัยโอกาสทางการศึกษา จัดวิทยากรแนะนำเรื่องอาชีพต่าง ๆ ที่สามารถ

สร้างรายได้เสริมแก่ครอบครัว ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ อบรมประชาชนด้านทักษะชีวิตในเรื่องต่าง ๆ เช่น การดูแลรักษาสุขภาพ กฎหมายเบื้องต้น การระวังอันตรายจากอุบัติเหตุ เป็นต้น

เรณู ศรีนิล (สัมภาษณ์. 2549) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดศรีภวังค์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนของสถานศึกษาขนาดเล็กกว่า ได้ศึกษาผลการดำเนินการตามแนวทางของโรงเรียนวัดลาดกระโงง พร้อมทั้งนำมาปรับใช้กับโรงเรียน โดยได้ปฏิบัติตามแนวทางที่ร่วมกันจัดทำ ควบคู่กันไปกับ การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อรองรับการประกันคุณภาพ

วิเชียร ทองอร่าม (สัมภาษณ์. 2549) มีความพึงพอใจมาก เข้าไปปรับหลานที่โรงเรียนเห็นการเปลี่ยนแปลง มีการจัดบอร์ดนิทรรศการให้ความรู้ต่าง ๆ ที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ปัจจุบันตนเองมีความต้องการอบรมเกี่ยวกับอาชีพ ที่เป็นอาชีพง่าย ๆ สามารถปฏิบัติได้ในครัวเรือนช่วยกันหลาย ๆ คนได้ ทำให้เกิดความสามัคคีในบ้านและมีรายได้เพิ่มขึ้น

เฉลิม อมรสงฆ์ (สัมภาษณ์. 2549) พูดว่ามีความพึงพอใจมาก โดยปกติโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชนอยู่แล้ว พอจัดกิจกรรมเสริมความรู้เข้ามา ทำให้ชาวบ้าน ครู และนักเรียนได้มีโอกาสใกล้ชิด ทำงานร่วมกัน สนุกสนานและเกิดความสามัคคี

ชุมพล ทองอร่าม (สัมภาษณ์. 2549) มีความพึงพอใจมาก ที่โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทำให้คนที่ไม่ได้เรียนสูง ๆ และไม่รู้ว่าจะไปเรียนที่ไหน ได้เรียนต่อ มีทางเลือกในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น ได้รับรู้ข่าวสารข้อมูลเพิ่มขึ้น

สมศักดิ์ ทัยมาตร (สัมภาษณ์. 2549) มีความพึงพอใจบ้าง แต่จริง ๆ แล้วต้องการให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้ลูกหลานอย่างมีคุณภาพมากที่สุด สามารถไปแข่งขันความรู้ทางวิชาการกับโรงเรียนอื่น ๆ ได้ แต่ก็ดีเหมือนกันหากสามารถทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนได้โดยที่ครูก็ยังมีเวลาพอที่จะสอนหนังสือ และมีครูเพียงพอ โดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมมีส่วนให้การสนับสนุน แต่โรงเรียนต้องทำให้ดีให้สม่ำเสมอต่อไป

สังเวียน บัวเขียว (สัมภาษณ์. 2549) พูดว่ามีความพอใจมาก ที่โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความรู้กับคนในชุมชนด้วย ต้องการความรู้เกี่ยวกับอาชีพใหม่ ๆ แปลก ๆ ที่สามารถทำเป็นงานอดิเรกรวมกลุ่มกันหลาย ๆ คน เป็นของกินของใช้ก็ได้ ขายก็ได้ อย่างขนมเค้ก ของชำร่วยตามโอกาสต่าง ๆ

สุพจน์ ทองอร่าม (สัมภาษณ์. 2549) พูดว่าไม่เห็นด้วย โรงเรียนมีหน้าที่สอนหนังสือให้เด็ก ๆ ไม่ใช่สอนผู้ใหญ่ ยิ่งเป็นโรงเรียนเล็ก ๆ ครูก็น้อย เงินก็น้อย หากมาจัดกิจกรรมให้กับคนในชุมชนอีกจะเอาเวลาที่ไหน เอาเงินมาจากไหน แต่ก็ดีหากสามารถประสานให้คนอื่นเข้า

มาร่วมจัด จะได้มีกิจกรรมร่วมกัน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะมากยิ่งขึ้น เวลาที่มีข่าวสารข้อมูลใหม่ ๆ จะได้รับรู้ร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และประชาชนในพื้นที่ จำนวน 50 คน พบว่า มีความพึงพอใจมากถึง 45 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนที่เหลืออีก 10 เปอร์เซ็นต์ มีความพึงพอใจ 3 คน ส่วนอีก 2 คน มีความคิดว่าโรงเรียนขนาดเล็กควรจะเน้นคุณภาพด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้กับนักเรียนมากกว่า การจัดกิจกรรมให้ความรู้กับชุมชน โดยที่ผู้บริหาร และครูเห็นว่าสถานศึกษาสามารถปฏิบัติได้โดยไม่กระทบกระเทือน กับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้กับนักเรียนแต่อย่างใด ตรงกันข้ามจะช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนจะได้เรียนรู้วิชาการที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ร่วมกับประชาชนในชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา